

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

648. An excessus puniri possint ab Archidiacono pænis pecuniariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

nec ad eos, quibus ex privilegio Apollolico caufarum & controversiarum contra, & in ipsos, personarumque subjectas ratione contractus cognitio competat. Itaque Abbates, Praepositi, seu Archipresbyteri nullius Dioeceseos, qui Ordinarii juris dictione ab immemoriali tempore funguntur non comprehenduntur hoc decreto. ita fere Gallermatt, *loc. cit.* Procedere vero adhuc dictum decretum, dum Archidiaconi, Decani ceterique illi inferiores essent tantum exempti, probat Pignat. Tom. 10. *conf.* 67. n. 21. & 24.

3. Secundò causas concubinatús Clericorum cognoscere nequeunt Archidiaconi. Pirh, *cit. n. 5.* Zerol. *loc. cit.* juxta expressum textum Trid. *sess.* 25. c. 14. de Reform. sic inquit: *dictorum omnium (agit autem in cit. c. de concubinatú Clericorum) cognitio non ad Archidiaconos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat &c.* Sed neque hoc decretum habet locum, ubi immemorialis consuetudo est pro Archidiacono, aliisque inferioribus. Gallem. *ad cit. loc. Trid.* Testans sic declaratum à S. Cong.

4. Tertio, Neque causas beneficiale cognoscere potest Archidiaconus Trid. *cit. sess.* 24. c. 20. ubi: *Cause omnes ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum duntaxat, cognoscuntur.* Nihilominus & has Archidiaconi stante immemoriali cognoscunt. Pignat. Tom. 10. *conf.* 67. n. 16.

Questio 647. An & quas pœnas infligere possit Archidiaconus.

Resp. pœnas autoritate propria non imponit. Fagn. *ad c. ad hœc. h. r. n. 27.* dum dicitur, *c. i. h. r. paraciam universam circumeat, & cuncta; qua emendatione indigent, ad vicem sui Episcopi corrigat & emendet &c.* præterquam quòd intelligendum id non nisi de correctione minorum delictorum, majora enim ad Episcopum deferre debet; Pirh. *ad h. r. n. 8.* citans Abb. *in c. h. r. n. 2.* accipitur de correctione, quæ fit verbis, monitionibus ac præceptis. Fagn. *loc. cit.* & ex eo Laurent. Dript. *in Speculo suo Archid. art. 2.* Nihilominus posse eum (intellige de se, & irrequisito Episcopo) modicam pœnam imponere. v. g. suspendere ad modicum tempus, tradit Fagn. *loc. cit.* ubi ait: si quis id dicat, forsan non errabit secundum Innoc. & Jo. And. *ad c. i. h. r. v. corrigat.* & *ad c. licet. de pœnis.* Atque ita etiam videmus, Archidiaconos in Germania in suis visitationibus, secundum exigentiam excessuum vel pecuniarias multas, vel afflictivas & medicinales corporeas infligere de consensu, ut Laur. Dript. Episcoporum, intellige generali, non speciali. Privare vero beneficiis solum potest autoritate & nomine Episcopi. Barbof. *jur. eccl. l. 1. c. 24. n. 28.* Fagn. *cit. n. 27.* ita intelligi posse dicens decretalem *Referente. de præb.* ubi Archidiaconus privat beneficiis. Illud hic notandum ex Laym. *in c. cum Episcopus. de off. jud. ordinar.* Quòd si Clericus peregrinus in Archidiaconatu delinquat, Archidiaconus eum sua autoritate punire non possit, sed Episcopus tanquam proprius & generalis loci Ordinarius; eò quòd Archidiaconi & alii prælati inferiores non ita ac Episcopus propriè territorium suæ jurisdictionis habere censentur.

Questio 648. An excessus puniri possint ab Archidiacono pœnis pecuniariis?

1. **R**esp. affirmative, argumento Trident. *sess.* 25. c. 3. de reform. ubi expresse dicit: *liceat omnibus Judicibus ecclesiasticis cujuscunque dignitatis existant, si eis expedire videbitur, in causis civilibus ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscunque etiam laicos per multas pecuniarias, seu per captionem pignorum, personarum distractionem per suos proprios, aut alienos executores procedere &c.* Jam verò est Judex ecclesiasticus; ergo licebit ei excessus, quorum cognitio & correctio seu punitio ad illum spectat, punire multâ pecuniariâ. Idquæ non solum, dum jus ipsum aut statutum aliquod v. g. synodale, aut consuetudo pro delicto aliquo pœnam aliquam pecuniariam, vel hanc aut aliam, sed etiam ubi nullam determinat (quidquid sit de eo, num tale statutum aut consuetudo statuens pro quolibet delicto certam pœnam pecuniariam valeat; quod per Fagnanum negari ait Laur. Dript. *in suo Spec. Archid. a. 4.* eò quòd exinde exurgat dissolutio ad delinquendum, dum delinquens, maxime dives, non pertimescit culpam, sperans, multòque magis sciens nummis eam redimi posse, pro quo etiam Dript. citat Abb. *in c. licet. de pœnis. num. 5.* Host. Jo. And. *in c. fin. de constit. Marian. Socin. &c.*) Quidquam inquam de eo sit, poterit pro suo arbitratu pœnam pecuniariam infligere Archidiaconus; cum in textu Trid. dicatur: *liceat, si eis videbitur, per multas pecuniarias procedere.* Sed neque etiam tantum, dum impositio pœna pecuniariæ est pro coercenda contumacia. De quo non dubitat Fagn. *in cit. c. licet* argumento *c. causis. de off. deleg. & l. 1. ff. Si quis Judici non obtemperet.* Abb. Jo. And. Socin. &c. Sed etiam quando infligitur directè pro excessu diffinitivam pronuntiandò sententiam. Sic enim satis indicant verba Tridentini.

2. Neque his obstat *c. irrefragabili. de off. jud. ordinar. §. ceterum* ubi præcipitur, ut ecclesiarum prælati diligenter provideant, ne statutum illud salutare corrigendi subditorum excessus, & reformandi mores ad quæstum pecuniæ convertant. Nam aliud longè est ex tali correctione per multas pecuniarias quæstum facere, easque instituere astu avaritiæ & cupiditatis, quòd utique per se turpe & illicitum est, adeoque rectè vetatur, eidemque satis obviatur per Trid. dum *loc. cit.* expresse vult, ut dicta multæ pecuniariæ eo ipso, quòd exactæ fuerint, mox piis locis assignentur; aliud eas abaque tali quæstu & fordido avaritiæ spiritu indicere amore correctionis & coercendi criminis. Unde jam etiam non licet eas imponere, dum pecuniariæ pœnæ videntur vilipendi, & ad emendationem insufficientes. Uti nec id licet Archidiacono, ubi vetat consuetudo.

3. Jam verò, dum pœna alia dictata esset à jure pro hoc vel illo delicto, num possit Archidiaconus ultra pœnam illam juris imponere pœnam aliquam pecuniariam (præsciendò à contumacia) meritò dubitatur. De Episcopo; modò non procedat ex radice cupiditatis, id admittit Fagn. apud Dript. *loc. cit. a. 4.* eò quòd Episcopus Canonem adjuvando

vando novam poenam adungere possit, pro quo Dript, citat gl. in Clem. Romani. v. tolli. de elec. quod tamen ipsum salva tanti viri auctoritate ait Dript. se non probare, ne, si praeter poenam juris, quae supponitur justa & delicto conveniens, superaddatur nova, videatur bis in idipsum puniri delictum.

4. Item adhuc magis dubitatur, num, dum pro crimine imposita est à jure poena alia quam pecuniaria, Archidiaconus illam mutare possit in pecuniariam. De Judice alio superiori, qui habet potestatem dispensandi in crimine v. g. Episcopo juxta c. at si Clerici. §. de adulter. de Jud. admittitur ordinariè id eum posse, etiam post latam sententiam, & pro hoc à Dript. citantur Butrio. Host. Felin. Anchar. in cit. c. at si. Quin & post sententiam condemnatoriam pronunciatam (in genere loquendo) posse Judicem ecclesiasticum, sive is Ordinarius sive delegatus sit, dum adhuc sedet pro tribunali in continente poenam à jure impositam permutare juxta legem, quae vult Judicem secundum qualitatem posse poenam arbitrari & temperare; id verò non posse Judicem delegatum post diu latam sententiam, quicquid facultate dispensanda caret, ex Fagn. astituit Dript. vide dicta de hoc de Vicario Generali Episcopi, quae à fortiore locum habent in Archidiacono.

Quaestio 649. Num multas pecuniarias à se impositas sibi applicare, seu in suum usum convertere possit Archidiaconus.

1. Resp. negativè. Sed ex piis locis aut usibus impendendæ. Hostiens. in c. irrefragabili. de off. Ordinar. num. 2. vers. Caveat tamen, ubi dicit cavendum esse Prælati ecclesiasticis, ne poenas pecuniarias in pios usus convertendas sibi inbursent; quia tunc vehementer præsumerentur id facere non ad correctionem, sed ad questum. Gemin. in c. si Canonico §. licet. à n. 4. de off. ordinar. in 6. Covar. l. 3. Var. resol. c. 9. & hac juxta expressum præceptum Tridentini sess. 25. c. 3. de Reform. ubi postquam dixisset: licet Judicibus ecclesiasticis per multas pecuniarias procedere: hanc adjicit conditionem: ita tamen, ut dicta multa pecuniaria locis piis ibi existentibus eo ipso, quod exacta fuerint assignari debeant. Ex quibus etiam infert Barbol. citans pro hoc Piaceti. in pr. Episc. Episcopum (idem ut recte addit Dript, est de Archidiacono) ne quidem posse convertere illas multas in usum fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, aut etiam in mercedem seu salarium Vicarii sui Generalis aliorumve Officialium Curia. De quo vide dicta à nobis supra, uti de Salario Vicarii Generalis ubi etiam dictum, ne quidem consuetudinem ad hoc suffragari, eò quòd, ut Fagn. S. Congreg. Concil. declaravit istiusmodi poenas pecuniarias ab Episcopis piis usibus applicandas, contraria consuetudine non obstante. Quidquid sit de eo, num talis consuetudo vergat in grave præjudicium pauperum & piorum locorum, quibus tales multæ de jure debita occasione talis consuetudinis subtrahantur, unde gravissimè peccare primos auctores talis consuetudinis piis locis injuriosæ ait Dript. loc. cit. a. §. quidquid inquam sit de hoc. cum tales multæ, etsi dicantur applicari.

P. Leuren. Tract. IV. De Archidiacono.

candæ piis locis, non propterea ita debeantur illis, ut aliò eas convertendo illis fiat injuria, non secus ac, licet dicatur superflua Clericorum eroganda pauperibus, non statim ex eo illis ad ea jus nascitur strictum, ut per subtractionem seu non erogationem illorum in eos dicatur his fieri injuria. Quia potius dicatur consuetudinem talem improbari, quia fomes est avaritiæ & cupiditatis. Jam verò si tales multæ ne quidem ab Episcopo converti possunt in salarium Vicarii aut Officialium, multò minus Episcopus vel etiam Vicarius ipse aut Archidiaconus eas sibi applicare poterit.

2. Illud fortè aliqua ratione in contrarium facere videri possit, quòd in c. dilectus filius. de off. Jud. ordinar. habetur, ubi Abbas Rhoromagensis, ad quem pertinebat citatio hominum quinque parochiarum, item examinatio & decisio cumulativè tamen cum Episcopo Venetensi, postquam exposuisset Papæ, ab antiquo pertinere ad suum monasterium tertiam partem emendarum, quas homines istarum quinque parochiarum pro suis excessibus solvere compellebantur, (super quo ab Episcopo dicto molestabatur) hoc ipsum ei à Pontifice non fuit abjudicatum. Ex quo inferri videretur, posse Judicem ecclesiasticum applicare sibi saltem partem poenarum pecuniarum provenientium ex spirituali jurisdictione, stante saltem antiqua consuetudine. Sed quid si dicatur, ex speciali Papæ concessione id deinceps permissum isti Abbati? aut jam antiquitus obvénisse illi ex privilegio Apostolico, quòd indubitato & audacter prætereundum poterat, ubi illa consuetudo erat immemorialis, quia immemorialitas possessionis illam virtutem habet, ut vi illius præsumatur titulus sufficiens, & allegari possit optimus titulus de mundo. vel si dicatur, dictum Prælatum reipsa applicuisse dictam multam locis & usibus piis, dum non suæ mensæ Abbatiali, sed seu monasterio seu Conventui Religiosorum suorum sustentationi applicaret, sive de cetero monasterium illud fuerit dives sive egens. Vel denique si dicatur, Tridentinum juxta memoratam S. Congregationis declarationem consuetudines istius modi deinceps, ne nascerentur, impedivisse. Quòd verò in confirmationem benignioris hujus opinionis asserti Laur. Dript, nimirum; quòd licet Judex ordinarius astringatur ad gratis reddendum officium argumento c. ad Apostolicam. §. fin. de Simon. & juxta Host. ibidem num. 3. v. ac emenda. posse tamen cum sportulas levare juxta eundem Host. in c. cum ab omni specie. num. 2. de vita & honest. cleric. id inquam parum ad rem facit, dum ejusmodi sportula non sumuntur ex dictis multis pecuniariis.

3. De cetero, dum Episcopus aliq̄ue Prælati ecclesiastici, & inter hos Archidiaconi, qui tales multas imponere possunt, ipsi verè ac evidenter egent, poterunt illas sibi ipsis applicare, & in proprias necessitates convertere, Host. in cit. c. irrefragabili. Jo. And. Felin. But. Gemin. aliiq̄ue citati à Fagn. in c. grave. de off. ordinar. non secus ac obligatus facere eleemosynam nomine alterius sibi ipsi, vel etiam consanguineis suis, si ipse, aut consanguinei evidenter egeant, applicare potest juxta D. Thom. in 4. sent. dist. 8. q. 2. n. 2. Abb. Felin. &c. Cum hac tamen adhuc distinctione, ut id possit Judex talis ecclesiasticus quòd

Y 2 quòd